

Posudek školitele na diplomovou práci Kristýny Rybové „Vliv demografických změn na výdaje ve zdravotnictví v České republice“

Diplomová práce Kristýny Rybové „Vliv demografických změn na výdaje ve zdravotnictví v České republice“ má celkový rozsah 108 stran. Textová část práce má standardní strukturu a je rozdělena do pěti základních kapitol včetně úvodu a závěru. Doplnují ji seznamy tabulek, obrázků a použité literatury.

Kristýna Rybová si zvolila mimořádně aktuální téma. Hledáme-li ekonomickou problematiku, která by se bezprostředně dotýkala života každého člena společnosti, narazíme bezpochyby na problematiku zdravotnictví a jeho financování. Finanční stabilita zdravotnického systému je ovlivňována mnoha parametry, mezi kterými zaujímají významné místo i faktory demografické povahy.

Hlavním cílem předložené diplomové práce je pokusit se kvantifikovat vliv změn v některých parametrech demografické reprodukce na aktuální a především budoucí výdaje ve zdravotnictví v České republice a současně porovnat tento vliv s vlivem dalších faktorů. Použité modely jsou sestaveny především za účelem vysvětlení skutečného stavu, upozorňují na rizika spojená s budoucími nároky na financování zdravotní péče a umožňují i mezinárodní srovnání. Samotné modelování není primárně určeno k tomu, aby přesně predikovalo, jak bude budoucnost vypadat. Spíše nám umožní porozumět výzvám, jimž bude třeba v budoucnu čelit, a určit, které determinanty nejvíce ovlivní dlouhodobou udržitelnost financování zdravotnictví.

Obsahová struktura posuzovaného textu z větší části odpovídá vymezení problému a je podřízena vytčenému cíli práce. V první části práce jsou prezentovány nejdůležitější faktory (demografické, ekonomické, sociální, politické, zdravotní apod.), které ovlivňují výdaje na zdravotní péči, přičemž ústřední pozornost je věnována právě demografickým charakteristikám. V následující kapitole autorka dokumentuje vývoj zdravotnických výdajů v České republice od začátku 90. let. V další, potenciálně nejdůležitější části práce se autorka pokouší o odhad možných trajektorií budoucího vývoje výdajů na zdravotnický systém prostřednictvím čtyř různých scénářů. Jedná se o scénář čistého stárnutí, scénář stálého zdraví, scénář komprese nemocnosti a scénář výdajů spojených se smrtí. Jednotlivým scénářům odpovídají variantně buď stabilní nebo měnící se výdaje podle věku a pohlaví. Kristýna Rybová tyto věkové výdajové profily aplikuje na zvolenou populační prognózu, uvažuje přitom jen výdaje zdravotních pojišťoven, které v současnosti pokrývají přibližně 80 % veškerých nákladů na zdravotnický systém. Všechny počítané odhady budoucích změn výdajů na zdravotnictví jsou doprovázeny porovnáním s výsledky obdobných dříve publikovaných analýz. V závěru autorka prezentuje nejdůležitější výsledky své práce.

Studentka Kristýna Rybová při zpracování diplomové práce prokázala samostatnost a hluboký zájem o zvolené téma. V předloženém textu na první pohled zaujme především reprezentativní výběr literatury (seznam literatury obsahuje 67 položek), který celkem detailně pokrývá všechny rozhodující aspekty studované problematiky a umožňuje čitateli lépe porozumět základním determinantům současného a budoucího vývoje financování zdravotnických systémů. V této části práce se odráží nejen nadstandardní jazyková fundovanost autorky, ale i její velmi dobrá orientace ve zkoumaném problému jako celku.

Z obsahového hlediska je nutno v předložené práci zdůraznit především tyto nedostatky:

1. Autorka aplikovala jednotlivé scénáře pouze na střední variantu použité populační prognózy, čímž do značné míry podcenila možné důsledky vyplývající z neurčitosti budoucího populačního vývoje.
2. Absence modelů, který by popisovaly změny v očekávaných nákladech při různých předpokladech o tempu poklesu rychlosti nárůstu meziročních výdajů na zdravotnický systém.
3. V prognostické části práce není vždy dostatečně popsán způsob odhadu parametrů některých modelů (např., na straně 80 není jasné, jak byly odhadovány počty osob přežívajících déle než jeden rok).

Relativně značný rozsah práce logicky generuje prostor pro existenci i dalších, především formálních nedostatků (překlepy, typografické chyby, ne vždy srozumitelný text, nekorektní způsob citování sekundárních zdrojů apod.), které ale nezatěžují předložený text zásadním způsobem.

I přes uvedené výtky předložená práce svým obsahem, rozsahem i formou prezentace výstupů naplňuje standardní požadavky na závěrečnou práci magisterského studia demografie. Proto navrhuji diplomovou práci Kristýny Rybové „Vliv demografických změn na výdaje ve zdravotnictví v České republice“ přijmout k obhajobě.

V Praze dne 13. 12. 2010

RNDr. Boris Burcin, Ph.D.
školitel